

FRADENSBERG

EFTERSKOLE MARIAGER

INDHOLDSPLAN

SKOLEÅRET 23/24

1. Skolens formål.....	4
2. Skolens vision og værdigrundlag.....	4
Vores værdier	4
3. Skolens elevgruppe.....	5
Klassetrin og kønsfordeling	5
Geografisk fordeling og baggrund	5
4. Skolens ansatte.....	5
Forventninger	5
Faggrupper	5
Vagtlærere – tilsyn.....	5
Familiegruppelærere	6
Trivselsteam.....	6
5. Skolens pædagogiske virksomhed.....	6
Familiegrupper og elevsamtaler.....	6
Skole/hjemsamarbejde og forældresamtaler	6
Dagsrytme – på hverdage.....	7
Dagsrytme – i weekender.....	7
Køkkenet	7
Måltider	7
Pligter og opgaver	7
Husorden	8
Grundregler	8
6. Årets gang.....	8
Årsplan 2022/23	8
Arrangementer	8
Enkeltstående arrangementer	8
Tilbagevendende arrangementer og pædagogiske elementer.....	8
Pædagogisk tilrettelagte ekskursioner/ture.....	9
7. Undervisningen - overordnet	10
Placering.....	10
Fagtyper og fagoversigter	10
Obligatoriske prøveforberedende fag.....	10
Fagoversigt – Obligatoriske prøveforberedende fag.....	11
Fagoversigt – Obligatoriske ikke-prøveforberedende fag	11
Fagoversigt – Valgfag.....	11
Projekt opgave i 9. klasse.....	12
Obligatorisk selvvalgt opgave i 10. klasse.....	12
Special- og støtteundervisning (SPS og Inklusion).....	12

Formål	13
Indhold.....	13
Form	13
Turbo undervisning	13
SPS og Inklusions kontrakt	13
Læsebånd og matematikbånd	13
Relationskompetencen.....	13
Terminsprøver.....	13
Karakterer.....	13
Afgangsprøver.....	14
8. Undervisningen.....	15
Fagbeskrivelser for 8. 9. og 10. klasse.....	15
Dansk.....	15
Matematik.....	17
Engelsk	19
Tysk	21
Fysik/kemi	21
Biologi	23
Geografi.....	24
Samfundsfag.....	25
Kristendom	26
Historie	28
Idræt.....	29
Dansk som andetsprog.....	30
Fællestime	31
Beskrivelser af valgfag.....	32
Dans.....	32
Explorer	33
Filmklub	35
Fiskeri.....	36
Fitboks	36
Frydliga	36
Girlstuff	38
Klatring.....	38
Kok-Amok.....	40
Lovsang	40
Lovsang	40
Robotteknik	42

WorkOut drenge.....	43
WorkOut piger.....	43

1. Skolens formål

Institutionens formål er at drive efterskole inden for rammerne af de gældende regler om frie kostskoler, hvor unge kan dygtiggøre sig i almindelige fag samt opfylde folkeskolens bestemmelser om undervisningspligt. Undervisningen finder sted ud fra det kristne livs- og menneskesyn.

Kristne normer og standarder samt værdier som åndsfrihed, ligeværd og demokrati udgør en ramme for den enkeltes udfoldelse i fællesskabet.

2. Skolens vision og værdigrundlag

Vores vision

Vi vil være en kristen efterskole, hvor unge blomstrer, får stærke relationer og danner meningsfulde liv.

Vores værdier

Autentiske relationer

Autentisk betyder at være ægte og pålidelig, og det er lige præcis sådan vi ønsker, relationerne på Frydensberg skal være.

På Frydensberg kan du sænke skuldrene og være den du er. Dét giver grobund for autentiske relationer, der forvandler. Hvert år ser vi elever, der blomstrer, fordi de oplever at blive set og accepteret som de er – af hinanden og af medarbejderne.

Naturlig hverdag

"Gud så alt, hvad han havde skabt, og han så, hvor godt det var," står der i første Mosebog. Vi elsker også naturen på Frydensberg, og ønsker at bruge den så meget i hverdagen som muligt.

Frydensberg har en helt fantastisk beliggenhed, og vi gør ofte brug af skov, fjord og naturområder i skolens hverdag, både i undervisningen og i fritiden. Vi ønsker at give vores elever oplevelser i naturen og åbne deres øjne for Guds smukke skaberværk.

Reflekteret tro

Frydensberg Efterskole er bygget på det kristne værdigrundlag og vi har selvfølgelig religions-frihed ligesom resten af Danmark.

Frydensberg Efterskole er en kristen skole, som bygger på de kristne værdier. Vi ønsker at vores elever tør tale åbent om tro, tvivl og livets store spørgsmål. Vi har på Frydensberg både kristne, muslimske og ateistiske elever, og vi opmuntrer alle til at reflektere, stille spørgsmål og selv tage stilling.

Alsidedig undervisning

På en skole skal man lære noget! På Frydensberg lærer du mere end blot det faglige i undervisningen, her danner vi livsduelige unge.

På Frydensberg tilbyder vi eleverne en målrettet og god faglig undervisning. Læring foregår hele tiden, også uden for klasserummet, og vi arbejder på skolen for at danne eleverne til at blive gode, demokratiske medborgere i samfundet. Vi ønsker, at eleverne skal opleve både faglig, personlig, social og åndelig læring, mens de går på Frydensberg.

3. Skolens elevgruppe

Efterskolen Frydensberg tilbyder undervisning til gruppen af elever, der er omfattet af §13 stk. 1, 3) i Undervisningsministeriets bekendtgørelse LBK nr. 1149 af den 21/11/2006 "Bekendtgørelse af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler)", dvs. elever der har afsluttet 7 års skolegang eller er fyldt 14 år.

Klassetrin og kønsfordeling

Skolens elever fordeler sig klassevist i skoleåret 2022/2023 som følger:

Klasser	8. kl.	9. kl.	10. kl.
Antal elever	38	42	44

Eleverne fordeler sig kønsmæssigt med 74 piger og 50 drenge.

I alt antal elever i skoleåret 2023/2024: 124 årselever

Geografisk fordeling og baggrund

Eleverne optages på baggrund af en samtale, der skal sikre, at eleven er bekendt med skolens værdigrundlag og forventninger, kan trives på skolen og fungere i det samlede elevhold.

Skolens elever kommer fra alle egne af Danmark inkl. Færøerne og Grønland

Ca. 20% af eleverne kommer med anden etnisk baggrund end dansk

50 % af skolens elever har baggrund i frikirker i Danmark.

4. Skolens ansatte

Forventninger

Det er skolens forventning, at alle ansatte efterlever skolens værdigrundlag og varetager arbejdet med dygtighed og personligt engagement, så skolens hverdag er karakteriseret af liv, trivsel og udvikling for både elever og ansatte.

Faggrupper

På Frydensberg efterskole ansætter vi medarbejdere inden for følgende forskellige grupper: efterskolelærere, pædagoger, socialrådgiver og teknisk-administrativt personale.

Som efterskolelærer eller skolepædagog har man ansvar for undervisning i såvel obligatoriske som valgfrie fag, målrettet samvær med skolens elever og tilsyn på hverdage og i weekender (=vagtlærer). Man har tæt samarbejde med elevernes forældre og andre samarbejdspartnere, som understøtter elevernes ophold på skolen. Man deltager desuden i skolens gudstjenester, lærermøder, pædagogiske møder og arrangementer hen over året. Herudover varetager forskellige lærere specifikke funktioner som hjemmesideansvarlig, IT-ansvarlig, kontaktlærerfunktion, specialundervisnings-ansvarlig, tillids- og arbejdsmiljørepræsentant, "skolemor" og skolevejleder.

Af teknisk-administrativt personale har skolen ansat en pedel, en pedelmedhjælper, en køkkenleder, en diætist, en kok, to køkkenassistenter, en sekretær og en forretningsfører.

Vagtlærer – tilsyn

De enkelte kursusuger er opdelt i vagtdøgn. På hver vagt er der to lærere, som dog starter vagten forskudt. Vagtlærere har vagt ca. en gang hver anden uge foruden vagt ca. fire weekender om året.

Vagtlærerens opgaver

Der er altid én vagtlærer til stede på skolens område. Vagten bærer vagttelefon i kontorets lukketid, så forældre eller andre kan komme i kontakt med skolen.

Som vagt har man ansvar for afvikling af måltider, ligesom der meddeles beskeder og uddeles post til eleverne.

I vagter prioriteres samværet med eleverne højt, og læreren medvirker til at stimulere og inspirere eleverne til aktiviteter og brug af skolens faciliteter. Evt. tilkaldelse af vagtlæge, tilsyn med syge elever på syge-værelserne og andre opgaver i forbindelse hermed påhviler vagtlæreren eller evt. skolemor. Vagten giver endvidere elever tilladelse til at tage på bytur og andet, der ligger udover almindelig praksis. Vagten holder sig orienteret om evt. forældrebesøg og er opmærksom på at være "synlig".

Vagthavende lærere sørger for at aflåse skolen om aftenen, og at eleverne har ryddet op på deres ansvarsområder, så skolen kan overgives i pæn stand til næste dags ansatte. Kl. 22.30 sørger vagten for, at eleverne er på deres værelser, og at der er ro kl. 23.00.

Vagtlæreren fører dagbog så næste dags ansatte ved, hvad der er foregået det foregående døgn. Vagten spiller en vigtig rolle i forhold til at være opmærksom på, hvordan eleverne trives, at tage sig af evt. konflikter og følge op på elever i vagten, selvom eleven ikke indgår i vagtens kontaktgruppe. Vagtlæreren vurderer i hvilke situationer elevens forældre skal orienteres. Ved evt. overtrædelse af skolens grundregler konsulterer vagten skolens leder, der er med til at vurdere, hvilke sanktioner, der eventuelt skal iværksættes af hensyn til eleven selv eller de øvrige elever. Informationer, oplevelser og iagttagelser vagten gør sig og som skønnes vigtige for en elevs familielærer, videregives til familiegruppelæreren evt. i situationen eller snarest efter vagten, så familiegruppelæreren kan følge op med eleven og evt. elevens forældre.

Familiegruppelærer

Som efterskolelærer har man ansvar for en familiegruppe på ca. 8-9 elever. Hver tredje uge har eleverne en individuel samtale af 20 minutters varighed med deres familielærer. Timerne er skemalagt i skolens skema. Til frokost sidder familiegruppen altid sammen og spiser.

En gang om måneden besøger familiegruppen læreren i dennes hjem.

Familiegruppelæreren er det daglige bindeled mellem skole og hjem.

Trivselsteam

Trivselsteamet består af tre pædagoger, en lærer og to fra ledelsen.

Hver morgen møder to fra teamet ind kl. henholdsvis kl. 7.15 og kl. 7.30 og har konsultation, hvor eleverne henvender sig omkring sygdom og evt. behov for lægebesøg. Det er teamet, der vurderer hvorvidt eleven er sygemeldt, samt videregiver besked om sygetilsyn i vagten og informerer evt. forældre om forhold relateret til sygdom. teamet har endvidere ansvar for at tilrettelægge besøg af sundhedsplejerske, ligesom hun har ansvar for at holde tilsyn med elevernes værelsesoprydning og -rengøring samt vejledning herom.

Trivselsteamet håndterer og uddeler medicin til elever.

5. Skolens pædagogiske virksomhed

Familiegrupper og elevsamtaler

Vi lægger stor vægt på, at den enkelte elev har tæt kontakt til særligt én voksen.

Som elev bliver man sammen med 8-12 andre elever tilknyttet særligt én af skolens lærere – familielæreren. Til morgenmad og frokost sidder familiegrupper ved samme bord og familiegruppen mødes fast en gang om ugen til en formiddagsforfriskning til socialt samvær. Her samtales om ugen og arrangementer samt indimellem til planlægning af et weekendarrangement. Derudover mødes eleven individuelt med familielæreren ca. hver fjerde uge til samtale. Her sættes der fokus på elevens trivsel og udvikling i forhold til de personlige og sociale kompetencer, samt hvad der ellers fylder for eleven.

Samværet i familiegruppen og de individuelle samtaler er skemalagt i elevernes skoleskema.

Familielærerens opgave er at følge med i elevens dagligdag og trivsel samt at hjælpe med de udfordringer, der kan opstå i hverdagen. Familielæreren har også løbende kontakt med elevens hjem. En gang om måneden er familiegruppen på besøg i familielærerens hjem.

Skole/hjemsamarbejde og forældresamtaler

På en efterskole, hvor eleverne er væk fra deres hjem, er det væsentligt at forældrene kan følge med i deres barns udvikling og trivsel, ligesom det er vigtigt, at forældrene oplever trykthed omkring deres barns

ophold. For efterskolen er forældrekontakten betydningsfuld som indgang til indsigt omkring elevens baggrund, ressourcer og vanskeligheder.

Familiegruppelæreren er den centrale person i kontakten, som foregår løbende.

Der tilbydes herudover to samtaler med forældrene, hvor forældrene inviteres op på skolen. Skolens lærere, familielærere, UU-vejleder og specialundervisere organiserer sig i teams og formidler elevens faglige standpunkt samt forhold omkring den personlige og sociale udvikling til forældrene.

Dagsrytme – på hverdage

På hverdage er der morgenmad og andagt kl. 7.30 til 7.55 . Kl. 8.00 er der værelsesoprydning og derefter værelsesoprydning og samtidig har morgenvagt konsultation.

Undervisningen begynder kl. 8.30 og fortsætter indtil middagsmaden kl. 12.30 – afbrudt af formiddagsforfriskning med hjemmebagte boller eller frugt.

Kl. 13.15 går eftermiddagsundervisningen i gang og kan strække sig helt til kl. 18.00 – afbrudt af eftermiddagsforfriskning. Kl. 18.00 er der aftenmad. De obligatoriske fag er primært placeret om formiddagen og indtil 15.30, mens valgfagene ligger efter 15.45. Der kan også være valgfag om aftenen. Alle dage er der aftenforfriskning kl. 21.00.

Kl. 22.00 skal eleverne være på deres gange og kl. 22.30 på deres værelser, så der kan være ro kl. 23.00.

Tirsdag aften er vores mødeaften med ungdomsgudstjeneste, som i daglig tale hedder FrydKirke. Det er en aften, hvor elever, ansatte og gæster fortæller om deres tro på Gud. Aftenen er præget af meget sang og musik. Måske medvirker elever med dans og drama.

En gang om måneden bruges aftenen sammen med ens kontaktgruppe hjemme hos familielæreren.

Dagsrytme – i weekender

På en årsplan kan man se, hvilke weekender eleverne er hjemme på forlænget weekend (fra torsdag eftermiddag til søndag aften) eller miniweekend (fra fredag eftermiddag til søndag aften) og hvilke weekender, skolen holder åbent og der foregår aktiviteter.

Når der er weekend på skolen, anser vi det for vigtigt, at der både er tid for eleverne til at gøre det, de selv har lyst til og tidspunkter med planlagte, obligatoriske og målrettede aktiviteter. Eleverne inddrages i at være med til at planlægge sådanne aktiviteter. Udgangspunktet herfor er familiegruppen. Det er en intention at gøre indholdet i weekenderne attraktivt, så eleverne ønsker at være på skolen. Det er også i weekender, at eleverne lærer hinanden og skolens ansatte at kende fra en anden side end i hverdagen, hvor megen tid går med undervisning.

Det er vigtigt, at eleverne bevarer kontakt til egen familie og venner, mens de er på efterskole, hvorfor eleverne er velkomne til at invitere venner på weekendbesøg på skolen eller selv tage på besøg i weekender. For besøgende gælder de samme ordensregler som for skolens elever ligesom besøgende deltager i de obligatoriske arrangementer, der er planlagt for weekenden.

Køkkenet

Skolen har eget køkken og køkkenpersonalet laver alle måltider. Dog anrettes fade med pålæg til aftenmad og forfriskning til om aftenen. Disse stilles frem af vagten. Køkkenet ledes af uddannet køkkenleder og der er ansat køkkenassistenter. Alle medarbejdere har hygiejnebevis.

Det er vigtigt, at eleverne får en ernæringsrigtig og varieret kost såvel som at maden serveres æstetisk og håndteres og opbevares efter gældende hygiejniske principper. Det tilstræbes, at brød og kager er hjemmebagt, og at øvrige måltider er tilberedt af friske råvarer.

Eleverne har 5 dage om året hvor de ikke har normal undervisning, men hjælper til i køkkenet med opvask, og lettere køkkenopgaver fx bagning og tilberedning af salater.

Måltider

På skolen er der tre hovedmåltider om dagen og fast forfriskning formiddag og eftermiddag, aftenforfriskning. Det er obligatorisk at møde til morgenmad, middagsmad og aftenmad.

Pligter og opgaver

For at hverdagen fungerer for alle, og fordi vi samtidig tror, at det har en positiv indvirkning på den enkeltes personlige udvikling, anser vi det for vigtigt, at eleverne tager ansvar også for praktiske forhold. Eleverne hjælper derfor til i køkkenet og med oprydning og lettere rengøring efter en fast turnus organiseret af skolens rengøringsansvarlige og skolemor. Alle elever har enten et fast oprydningsområde på skolen eller er på hold med forberedelse af aftenmad, som de varetager i en halvårlig eller helårlig periode efter instruktion og oplæring. Ved siden heraf har eleverne på skift i et par dage af gangen ansvar for opvask af dagens måltider. Det er endvidere elevernes ansvar at holde orden og rent på eget værelse,

som tjekkes af skolemor.

Skolens vedligeholdelse påhviler i almindelighed skolens pedel, men elever kan som led i et pædagogisk forløb indgå i udførelsen af praktiske opgaver i samarbejde med og under vejledning af lærere og evt. pedellen.

Husorden

På en efterskole bor man på skolen og kommer dermed tæt på de andre elever og på lærerne. Der er plads til gode snakke, spændende oplevelser, humor, sport, hygge og kreativitet. Men også til kammerater, der gør tingene anderledes, end man selv ville have gjort og lærere, der stiller krav om aktiv medvirken både i undervisning, praktiske opgaver og det sociale liv på skolen.

Et skoleår bliver godt, hvis alle gør en indsats og tager medansvar for at få fællesskabet til at fungere. Vi udtrykker det derfor som en forventning til eleverne, at de:

- Taler pænt til alle – også dem, de er uenig med.
- Er en god kammerat, der undgår bagtalelse og mobning.
- Møder præcist til alle ting, hvor der er mødepligt.
- Overholder tidspunkter for ro.
- Behandler skolens inventar ordentligt og rydder op efter sig.
- Fortæller sandheden og tør sige, hvis der er noget galt.
- Er villig til at hjælpe og udfører tildelte opgaver ansvarligt.
- Engagerer sig positivt i undervisning og aktiviteter på skolen.

For at få venner, må man selv være en god ven og det indebærer bl.a., at man er venlig og imødekommende over for andre – også dem, man ikke selv har valgt at være venner med, behandler andre hensynsfuldt og tolerant, engagerer sig i fællesskabet og er villig til at gøre noget for andre.

Grundregler

For at dagligdagen kan opleves tryk og fungere på en tilfredsstillende måde for alle, har skolen 5 grundregler, som eleverne skal efterleve:

- Ingen tyveri.
- Ingen alkohol og euforiserende stoffer
- Ingen rygning og snus
- Ingen sex
- Ingen mobning

Man kan risikere at blive sendt hjem fra skolen, såfremt man overtræder disse regler. Der vil i de enkelte tilfælde blive taget individuel stilling til, hvorvidt en sådan hjemsendelse er permanent eller af begrænset varighed.

6. Årets gang

Årsplan 2023/24

Se vedlagte bilag årsplan 2023/24

Arrangementer

Enkeltstående arrangementer

Skolen har planlagte og spontane besøg af musikgrupper og gæstetalere fra både ind- og udland med relation til aktuelle drøftelser, problemstillinger og interesser i elevgruppen.

Tilbagevendende arrangementer og pædagogiske elementer

- Introuger er de første uger eleverne er på skolen. Her sættes fokus på at ryste eleverne sammen

rettet særligt mod familie- og værelsesgruppen. Gennem aktiviteter, lege og events arbejdes der for, at eleverne oplever glæde ved at være kommet til skolen. Desuden introduceres eleverne til skolens dagligdag, rytme, pligter og nøgleområder for at skabe fortrolighed, selvstændighed og tryghed med stedet så hurtigt som muligt. Eleverne vises rundt i lokalområdet. Endvidere testes alle elevers faglige niveau. IT opsættes på alle elevers computere.

- Efterskolernes dag er en åbent hus dag for alle efterskoler i Danmark. Skolen besøges af forældre og potentielle elever. Der tilrettelægges et program, fremvises elevarbejder og afvikles forskellige aktiviteter, der på hver sin måde informerer om og præsenterer skolen.
- Julebal afholdes for elever og skolens ansatte. Arrangementet foregår om aftenen og består i en julemiddag lagt ind i en festlig ramme med forskellige programpunkter, bl.a. afsløring af hvem af de andre, der hemmeligt har været "engel" for én dvs. overrasket med gode gerninger eller små gaver i den forgangne "engleuge".
- KarisMaj er en fælles idrætsdag, som afholdes med syv andre kristne efterskoler, som skolen samarbejder med. Formålet med dagen er at opleve glæden ved at udøve idræt, konkurrere med andre og evt. indgå nye relationer med unge, der deler samme livssyn.
- Galla er en gennem lang tid tradition på skolen. Det er en fest, hvor alle er klædt i storlået gallatøj, og der indtages en fin middag og arrangeres et højtideligt program med taler, sange, musikindslag og kåringer. Efter dessert slutter aftenen af med diskotek, hvor eleverne giver den gas på dansegulvet. Gallafesten ligger i den sidste weekend før skolens dimissionsfest og markerer både afslutning på eksamen og skoleår.
- Sidste skoledage er dage med aflevering a, oprydning, rengøring, tætpakket program med besøg i Djurs sommerland, FrydKirke, grill- og bålaftener, underholdning i alle mulige afskygninger, parodier og årsvideo samt mindebogs skrivning. Det er elevernes farvel til hinanden og skolens ansatte.
- Dimission er skoleårets sidste dag, hvor forældre kommer for at hente eleverne. Der holdes dimissionsfest med taler, elevindslag og overrækkelse af eksamensbeviser.

Pædagogisk tilrettelagte ekskursioner/ture

Kanotur

Kort inde i skoleåret tager alle elever og lærere på 8 årgang afsted på deres udfordrende ryste sammen kanotur til Sverige. Vi tager samlet afsted mandag morgen, først med tog til København og derefter videre med bus til Rønneå i Sverige. De næste 3 døgn har eleverne ikke deres mobil, oplever fraværet af alle hverdagens bekvemmeligheder og skal "overleve" i naturen uden normalt toilet og bad. Dagene går med at skulle samarbejde og sejle 2 eller 3 i kano og sidst på dagen etablere en lejr, hvor der skal slås telt op og laves mad over bål m.m. Turen har formålet at elever og lærere på 8 årgang skal komme tæt på hinanden og at eleverne oplever at kunne mere end de selv troede var muligt.

Familiegruppetur

Der planlægges en årlig tur til et "ferieland" med indendørs og udendørs aktivitetsmuligheder. Turen er på tre overnatninger og involverer alle skolens elever, men hvor fokus og organisering retter sig mod elevernes familiegrupper, der er sammensat på tværs af køn, alder og klasser.

Eleverne indlogeres gruppevist i feriehus, hvor hver gruppe sammen med gruppens familielærer får ansvar for at planlægge dele af dagens program, mad og aktiviteter. Formålet med turen er at styrke gruppens identitet og at lære, at man godt kan få ting/relationer til at fungere, selvom kammerater gør ting og tænker/handler anderledes, end man selv ville have gjort. Det sker bl.a. gennem familielærerens og elevernes præsentation af dem selv ud fra temaet "her er mit liv".

Familiegruppeturen afholdes i slutningen af oktober, så der tidligt i året kan arbejdes på venskabsrelation til denne gruppe og drages fordel af et godt fællesskabsgrundlag i det videre arbejde. Derudover er turen et godt afbræk fra hverdagen i de mørke vintermåneder.

Udlandstur

Sidst i maj er alle skolens elever og de fleste medarbejdere på en udlandstur. Turens destination er i år til Paris, hvor der satses på muligheden for et kulturmøde.

Formålet med turen er, at eleverne får indblik i et andet lands kulturelle, historiske og politisk/samfundsmæssige forhold. Centralt er "kulturmødet" og kulturforståelse, ligesom praktisering af sprogkundskaber er vigtig. Skoleliv, kirkeliv, etnicitet, socialt arbejde, musikliv mv. har særlig interesse som besøgs- og oplevelsessteder.

Skitur

9. årgang tager i januar måned på skitur til Norge. Selve busturen frem og tilbage er en aktiv del af turen. Medarbejderne og elever har på forhånd planlagt quiz, musikindslag, storytelling og konkurrencer, så stemningen er i top.

Eleverne indkvarteres i hytter ved skisportsstedet. De inddeles i små grupper efter deres niveau på ski eller snowboard, så den enkelte elev bliver mødt og udfordret hensigtsmæssigt. Nogle af skolens lærere er uddannet skisportsinstruktører og varetager derfor undervisningen på alle niveauer.

Skituren giver eleverne muligheden for at flytte deres grænser og få nogle succeser, som de kan tage med hjem og bygge videre på. Det er også en tur som skaber nye venskaber, fordi eleverne er opdelt efter deres evner på ski frem for eks. det faglige.

USA/Philipinerne/Athen-Rom tur

Skolens 10.. klasse tager i marts af sted til de 3 destinationer. Eleverne bor privat indkvarteret og på hotel. Der er skolebesøg, kirkebesøg og besøg på en lang række af forskellige virksomheder og seværdigheder. Turens sprog er engelsk og der trænes intensivt i at tale engelsk hele tiden..

7. Undervisningen - overordnet

Placering

Om fagene kan det generelt siges, at disse placeres, således at kravet om en hel undervisningsdag opfyldes, ligesom det sikres, at hver elev har minimum 28 lektioner pr. uge. Det tilstræbes desuden at obligatoriske fag placeres i formiddags modulerne og tidlige eftermiddag, mens valgfag ligger eftermiddag og aften.

Fagtyper og fagoversigter

På skolen opererer vi med tre fagtyper; Obligatoriske prøveforberedende fag, obligatoriske ikke-prøveforberedende fag og valgfag.

Eleverne introduceres til skolens valgfag igennem valgfags-præsentation, hvor de enkelte valgfagslærere "sælger" deres valgfag bedst muligt. Herefter vælger eleven fag og har valgfaget i de næste ca 3 måneder. Der er tre valgfagsperiode i løbet af året.

Det er væsentligt, at eleverne lærer at holde fast ved de valg, de træffer, ligesom dette er med til at indarbejde en vis udholdenhed og disciplin, som virker befordrende i andre sammenhænge. Eleverne bliver vejledt i deres valg af fag, så hverdagen kan forblive sammenhængende og overskuelig. Det tilstræbes at hver elev har 3 valgfag ugentlig.

Obligatoriske prøveforberedende fag

Mål og indhold for de obligatoriske og prøveforberedende fag afspejler de i LBK. nr. 571 af 23/06/2003 "Bekendtgørelse om formålet med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner med angivelse af centrale kundskabs- og færdighedsområder (slutmål) og trinmål (Fælles mål)" samt LBK. nr. 804 af 15/07/2004 "Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om formålet med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner med angivelse af centrale kundskabs- og færdighedsområder (slutmål) og trinmål".

Skolens obligatoriske fag og valgfag, herunder time- og fagfordeling er angivet i nedenstående tabeller. De nærmere fagbeskrivelser forefindes under de enkelte fag.

Vi regner i godt og vel 30 almindelige skemauger og 11 anderledes uger (introuge (1), kontaktgruppetur (1), udlandsrejse (2), terminsprøveuger (2), tema-/faguger (1), eksamensuger (4)). I disse anderledes uger er mange af fagene også "i spil", så lektionsantallet i tabellen

udtrykker kun antallet af timer i almindelige skemauger.

Fagoversigt – Obligatoriske prøveforberedende fag

Fag	Klasse	Lekt./uge	Omfang	Hold	Underviser
Dansk	8	7	210	2	Dennis Lønstrup, Dorthe Jakobsen
Dansk	9	7	210	2	Lotte Senholt, Ninette Lorentsen
Dansk	10	7	210	2	Anne-Sofie Bisgaard, Ninette Lorentsen
Engelsk	8	3	90	2	Viiga Lima
Engelsk	9	3	90	2	Karin Lima
Engelsk	10	3	90	2	Viiga Lima
Tysk	8	3	90	1	Sandra Ringsmose,
Tysk	9	3	90	1	Sandra Ringsmose
Tysk	10	3	90	1	Sandra Ringsmose
Matematik	8	5	150	2	Kristoffer Vibæk-Riis, Simon Jakobsen
Matematik	9	5	150	2	Mads Albertsen, Mathias Dieu
Matematik	10	5	150	2	Anna Jacobsen, Rene Thomsen
Fysik/kemi	8	3	90	2	Simon Jakobsen
Fysik/kemi	9	3	90	2	Mathias Dieu
Fysik/kemi	10	3	90	2	Rene Thomsen
Biologi	8	2	90	2	Simon Jakobsen
Biologi	9	1	60	2	Mathias Dieu
Geografi	8	1	60	2	Kristoffer Vibæk-Riis
Geografi	9	1	60	2	Mathias Dieu
Historie	8	2	60	2	Kristoffer Vibæk-Riis
Historie	9	2	60	2	Sandra Ringsmose
Samfundsfag	8	2	60	2	John Dupont Ravn
Samfundsfag	9	2	60	2	Karin Lima
Kristendom	8	2	60	2	Lotte Senholt
Kristendom	9	2	60	2	Sandra Ringsmose
Idræt	8	2	60	1	Kristoffer Vibæk-Riis
Idræt	9	3	90	1	Mads Albertsen, Sandra Ringsmose
Idræt	10	4	120	1	Viiga Lima, Samuel Carbac

Fagoversigt – Obligatoriske ikke-prøveforberedende fag

Fag	Klasse	Lektioner/uge	Omfang	Hold	Underviser
Fællestime	8+9+10	1	45	1	Gideon Jakobsen
Dansk som 2. sprog	individuel	2	60	3	Dennis Lønstrup, Lotte Senholt
Fryd-kirke	8+9+10	2	80	1	Alle + gæstetalere

Fagoversigt – Valgfag

Fag	Lekt./uge	Omfang	Hold	Underviser
------------	------------------	---------------	-------------	-------------------

Dans	3	90	1	Christina Filthuth
Explorer	3	90	1	Kristoffer Vibæk-Riis
Filmklub	3	90	1	Powell Saluptha
Fiskeri	3	90	1	Dennis Lønstrup
Fitboks	3	90	1	Sandra Ringsmose
Frydliga fodbold	3	90	1	Samuel Carbac
Girlstuff	2	60	1	Emalie Vestergaard, Tehillah Berntsen
Klatring	3	90	1	René Thomsen
Kok-Amok	3	90	1	Emil Albin
Lovsang	3	90	1	René Thomsen
Basketball	2	60	1	Kristoffer Vibæk-Riis
Robotteknik	2	60	1	Simon Jacobsen
Grow	2	60	1	René Thomsen, Shanna Rosenkilde
Musical	3	90	1	Ninette Lorentsen, Karin Lima
MUG	3	90	1	Emalie Vestergaard

Projekt opgave i 9. klasse

I henhold til LBK nr. 558 af 07/06/2006 "Om projekt opgaven i folkeskolens 9. klasse" udarbejder eleverne individuelt en projekt opgave. Arbejdet med projekt opgaven skal videreudvikle projektarbejdsformen og give eleven mulighed for at få en bredere vurdering af sit arbejde med et problemorienteret tværgående emne, der er så bredt formuleret, at det kan anskues fra flere faglige vinkler. I skoleåret var det overordnede tema "rigtigt og forkert".

Under arbejdet med opgaven vejleder to lærere sv.t. 20 lektioner eleverne omkring projektfaserne som er: indkredsning af problemstilling, afgrænsning af indhold, valg og brug af arbejds- og undersøgelsesformer, indhold og metoder, kilder og materialer, og udtryksform.

Projekt opgaven udmunder i fremstillingen af et produkt, som fremlægges for de øvrige elever efter de fem projektdage. Projekt opgaven bedømmes med en skriftlig udtalelse og, hvis eleven ønsker det, en karakter.

Obligatorisk selvvalgt opgave i 10. klasse

I henhold til LBK nr. 497 af 31/05/2000 "Bekendtgørelse og den obligatoriske selvvalgte opgave i 10. klasse" udfører hver elev alene eller i samarbejde med andre elever på 10. klassetrin en obligatorisk selvvalgt opgave som en del af undervisningen.

Opgaven giver eleven mulighed for at arbejde selvstændigt med et givent emne, der tager sit udgangspunkt i elevens uddannelsesplan og de aktiviteter som måtte være indeholdt i denne plan. I samråd med de relevante lærere beslutter eleven opgavens emne og indhold og i opgavens udarbejdelse anvendes varierede arbejdsmetoder og udtryksformer.

Under arbejdet med opgaven vejleder to lærere eleverne omkring: valg og afgrænsning af emne og indhold i forhold til uddannelsesplanen, brug af arbejdsmetoder og undersøgelsesformer, brug af kilder og materialer, fremstilling af produkt og valg af udtryksform.

Opgaven udmunder i et konkret produkt som fremlægges for de øvrige elever den sidste dag af fem opgave dage. Opgaven bedømmes med en skriftlig udtalelse og, hvis eleven ønsker det, en karakter.

Special- og støtteundervisning (SPS og Inklusion)

Formål

At give støtteundervisning til enkelte elever er dels at styrke dem der hvor de er fagligt udfordret og dels at eleven opnår større erkendelse af og får maksimalt udbytte af sine stærke sider – såvel fagligt som socialt.

Indhold

Specialundervisnings indhold er faglig støtte i samarbejde Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR). Støtteundervisnings indhold er hjælp til praktiske funktioner i hverdagen eller bearbejdning af elevers sociale adfærdsmønstre.

Denne støtte gives i nært samarbejde med hjemmet og evt. de sociale myndigheder.

Form

Specialundervisnings gives som individuel støtte eller i små hold.

Niveaudelingen sigter netop på at give en mulighed for støtte i den lille klasse i netop de fag eleven finder svære.

Resten tilrettelægges som individuel Coach tid efter handlingsplan for den enkelte elev.

Turbo undervisning

For at dække eventuelle faglige "huller" i dansk og matematik har eleven mulighed for at blive tilkøbt et turbo-forløb, hvor få elever af gangen har mulighed for at repetere faglig stof eller lukke faglige huller.

Turbo-forløbene er bemanded af faglærere.

SPS og Inklusions kontrakt

Indstilling til inklusion sker fra lærere, PPR og andre omkring eleven. Forstander bevilliger. Indstilling til Specialpædagogisk støtte sker i samarbejde med PPR.

Både som Inklusions- og SPS elev laves en kontrakt hvor omfanget af støtte, behov, indsatsområder, tilbagemelding og evaluerings tidspunkter aftales. Aftalen underskrives af elev, hjem og skole.

Læsebånd og matematikbånd

Som et ekstra tiltag har vi oprettet et læse- og matematikbånd for nogle af de elever, som enten er ordblinde eller har brug for et løft i forhold til læsningen samt et matematikbånd, hvor elever med matematikfaglige udfordringer kan få et løft. De 2 bånd har en varighed på 30 min pr. gang og er en fast del af de pågældende elevers skema 5 gange ugentlig. På både læsebånd og matematikbåndet er der tilknyttet 2 faglærere, som har til opgave individuelt at vejlede og guide de enkelte elever.

Relationskompetencen

En fællesnævner for undervisningen generelt og vejen til en faglig progression for den enkelte elev, er at eleven først og fremmest skal føle sig set, hørt og forstået i undervisningen.

Det kræver en god og tryk relation mellem underviser og elev samt eleverne imellem.

Derfor er relationskompetencen en vigtig brik i hverdagen på skolen og en kompetence, vi som skole, har meget fokus på og til stadighed fokuserer og udvikler på.

Terminsprøver

Der afvikles terminsprøver for eleverne i 9. og 10. klasse én gang i efteråret og én gang i foråret i følgende fag:

Klassetrin	Dansk	Matematik	Naturfagligt	Sprog
9. kl.	Skriftlig fremstilling Retskrivning og læsning	Færdighed Problemløsning	Fysik Biologi Geografi	Engelsk, skr. fremstilling Tysk, skr. fremstilling
10. kl.	Skriftlig fremstilling	Et opgavesæt		Engelsk, skr. fremstilling Tysk skr. fremstilling

Terminsprøverne tager sigte på at teste elevernes standpunkt og gøre dem fortrolige med eksamensformen. Desuden danner prøverne baggrund for de forældre-/elevsamtaler, skolen afholder efter terminsprøverne.

Karakterer

Eleverne på alle klassetrin får standpunktskarakterer to gange årligt. Der anvendes 7 trins -skala.

Prøvekarakterer gives i forbindelse med de afsluttende prøver.

Afgangsprøver

Skolen afholder folkeskolens afgangsprøve (FP9) og 10. klasse-prøven (FP10) i overensstemmelse med de regler, der gælder for folkeskolen. Prøverne er skriftlige og mundtlige og afholdes i skoleårets afslutning i maj og juni.

8. Undervisningen

Fagbeskrivelser for 8. 9. og 10. klasse

Nedenfor følger en beskrivelse af alle obligatoriske fag – deres formål og mål, som de er defineret af ministeriet og det indhold og de metoder, vi på skolen, sammensætter og vurderer, fører hen mod en opnåelse af de givne mål.

Dansk

Undervisere

Dennis Lønstrup, Anne-Sofie Bisgaard, Lotte Senholt, Ninette Lorentsen, Dorthe Jakobsen

Formål

I faget dansk arbejdes der ud fra de 4 overordnede kompetenceområder:

- Læsning
- Fremstilling
- Fortolkning
- Kommunikation

Desuden arbejdes der med sigte mod fagets formål, nemlig at:

Eleverne skal i faget dansk fremme deres oplevelse og forståelse af litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet. Faget skal fremme elevernes indlevelsesevne og deres æstetiske, etiske og historiske forståelse.

Desuden:

Eleverne skal i faget dansk styrke deres beherskelse af sproget og deres lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre. Eleverne skal udvikle en åben og analytisk indstilling til samtidens og andre perioders og kulturers udtryksformer. Eleverne skal i faget dansk udvikle deres udtryks- og læseglæde og kvalificere deres indlevelse og indsigt i litteratur og andre æstetiske tekster, fagtekster, sprog og kommunikation.

Og:

Eleverne skal i faget dansk have adgang til de skandinaviske sprog og det nordiske kulturfællesskab.

Endelig arbejdes der ud fra målene og de centrale kundskabs- og færdighedsområder, som de beskrives i Fælles Mål 2019 for faget dansk.

Rammen

Der undervises typisk i dansk 7 lektioner om ugen. På skolen er eleverne delt op i 8., 9. og 10. årgang. På hver årgang er eleverne desuden fordelt i klasser, som er delt i niveau ud fra fagene dansk og matematik. I dansk er der tilknyttet en støttelærer i alle eller næsten alle ugens lektioner i dansk. Desuden tilbydes elever, der fx ikke har fysik eller tysk på skemaet, ekstra timer i dansk.

Arbejdsformer

- Lytte og fortælle
- Analysere og fortolke
- Stof gennemgang og instruktion
- Samtale – klassevis, gruppevis og i par
- Debattere og diskutere
- Dramatisere/rollespil
- Læse og skrive

- Iagttagelse og fremstilling af billeder
- Reflektere og ræsonnere
- Fremlægge
- Benytte audiovisuelle og elektroniske medier.
- Bevægelsesaktiviteter

Metoder

- Hermeneutisk: At analysere og fortolke i en stadig vekslen mellem fokus på detaljer og helheder.
- Litteraturhistorisk læsning: Teksten forbindes med den tid, som den er skrevet i.
- Biografisk læsning: Her er der fokus på forfatterens biografi og dennes slægtskab med teksten.
- Strukturalisme: Her arbejdes der med forskellige modeller som fx aktantmodellen, kontraktmodellen og berettermodellen.
- Sproglig analyse: med fokus på grammatik, sætningsopbygning, ord, sammenhænge.
- Diskursanalyse: forskellige fænomener 'italesættes', fx Danskhed.
- Kommunikationsanalyse: afsender - budskab - modtager
- Argumentationsanalyse: fx i debatindlæg og læserbreve
- Retorisk analyse: fx i taler og reklamer
- Medieanalyse: filmiske virkemidler i fx spillefilm og kortfilm

Matematik

Undervisere

Simon Jacobsen, Anna Jacobsen, René Thomsen, Kristoffer Vibæk-Riis og Mads Albertsen, Mathias Dieu

Mål

Undervisningen er bygget op omkring fælles mål for matematik, og målet er at undervisningen hjælper eleverne til at:

- Få en forståelse for matematikken, samt at give eleverne kompetencer og handle strategier til at løse opgaver indenfor faget.
- Finde forskellige og nye metoder til at løse problemstillinger inden for faget, samt arbejde med definitioner, mønstre, generalisering og ræsonnementer inden for matematikken.
- Forstå, behandling, opstilling og omskrivning af modeller og regneudtryk inden for matematikken.
- Vurdering og forholde sig kritisk til matematiske problemstillinger og løsningsmetoder.
- Kendskab til forskellige hjælpemidler inden for matematikken, herunder it, og deres muligheder og begrænsninger i faget.
- Kommunikere fagligt og præcist både mundtligt og skriftligt.

Metoder

I matematik arbejder vi ud fra tankerne bag Cooperativ Learning. Det betyder at eleverne ofte sættes i grupper, for at arbejde med matematikken, og eleverne vil løbende blive sat i nye grupper, så de kommer til at lære og samarbejde i forskellige konstellationer. Grupperne giver mulighed for at eleverne kan træne matematik skriftligt såvel som mundtligt.

Frydensberg er en bog-fri skole, og derfor arbejder vi også med matematik opgaverne på computeren. Der er taget udgangspunkt i matematikfaget.dk og der vil blive suppleret med opgaver fra matplus.dk, Matematikbanken, matematikfessor.dk, skoledu.dk, formelsamlinger, lærerens egne opgaver samt tidligere prøveoplæg fra FP9 og FP10. På Frydensberg Efterskole arbejder vi også med digitale matematikprogrammer. De programmer vi bruger til undervisningen er GeoGebra, WordMat, Photomath, Excel, Google Sheets, Word, Google Docs, Powerpoint og lommeregnerne.

I opgaverne arbejdes der med de 6 kompetenceområder inden for matematikken, som er beskrevet nedenfor.

Kompetenceområder

I matematik arbejdes der med de 4 kompetenceområder fra fælles mål. De er:

- Matematiske kompetencer
- Tal og algebra
- Geometri og måling
- Statistik og sandsynlighed

I matematik arbejdes der med de 6 matematiske kompetencer fra fælles mål. De er:

- Problembehandling
- Modellering
- Ræsonnement og tankegang
- Repræsentation og symbolbehandling
- Kommunikation
- Hjælpemidler

Der bliver i de forskellige forløb lagt vægt på forskellige kompetencer, når der arbejdes med emnerne. Kommunikationskompetencen vil der være fokus på i alle forløb i form af små fremlæggelser, hvor der

fokuseres på den mundtlige kommunikation og afleveringer, hvor der fokuseres på den skriftlige kommunikation.

Derudover har vi fokus på de to opmærksomhedspunkter, der siger at eleverne efter 9. klasse skal være i stand til at:

- Eleven kan gennemføre simple procentberegninger med overslag og lommeregner.
- Eleven kan sætte tal i stedet for variable i en simpel formel.

Engelsk

Undervisere

Viiga Lima, Karin Lima

Formål

Eleverne skal i faget engelsk udvikle sproglige, tekstmæssige og interkulturelle kompetencer, således at de kan anvende engelsk nationalt og globalt i deres aktuelle og fremtidige liv. Eleverne skal udvikle deres nysgerrighed og bevidsthed om engelsk sprog og kunne vælge egnede sproglærings- og kommunikationsstrategier som grundlag for fremmedsprogsindlæringen.

Eleverne skal bevare lysten til at beskæftige sig med sprog og forskellige kulturer, gennem varierede arbejdsmetoder, it og medier og tværfagligt samarbejde for at fremme deres alsidige udvikling.

Gennem forskellige emner, som belyser hvordan andre mennesker tænker og lever i den engelsksprogede verden, vil de blive fortrolige med deres egen kultur, i samspil med andres kulturer. Eleverne vil få mulighed for at udvikle deres forståelser for mennesker med anden kulturel baggrund og kan dermed også forberede sig på et liv som verdensborger i et globalt samfund.

Kompetencemål

Eleven kan deltage i længere, spontane samtaler og argumentere for egne synspunkter på engelsk.
Eleven kan deltage i længere, spontane samtaler og argumentere for egne synspunkter på engelsk.
Eleven kan agere selvstændigt i internationale kulturmøder på baggrund af forståelse af kulturelle og samfundsmæssige forhold.

Indhold

Faget Engelsk er delt op i tre kompetenceområder:

- 1) Mundtlig kommunikation
- 2) Skriftlig kommunikation
- 3) Kultur og samfund.

Undervisningens centrale udgangspunkt er, at eleven kan deltage i længere og spontane samtaler, samt at kunne argumentere for egne synspunkter på engelsk. Eleverne skal ydermere kunne forstå og skrive længere sammenhængende tekster med forskellige formål på engelsk. Eleverne skal også selvstændigt, i et internationalt kulturmøde, kunne begå sig som verdensborger, på baggrund af forståelse af kulturelle og samfundsmæssige forhold.

Indholdsplan for klasserne

8. klasse

- Heroes
- Love
- My Life
- Internet and Social media

9. klasse

- Racism
- People who made a difference
- Sport
- Youth culture

10. klasse

- Global issues
- Kids who kill
- Different living
- The the world is changing

Mål

Målet med emnerne i alle tre klasser er, at vi ønsker at skabe en bevidsthed om temaerne og deres

betydning for den verden, eleverne er en del af. At eleverne lærer at mestre sproget på bedst mulige måde, ud for deres niveau og evne. Gennem undervisningen vil eleven få en bevidsthed om engelsk som et verdenssprog og at de ville kunne begå sig i samt at kunne se sig selv i forhold til egen kultur og andres kulturer.

Arbejdsformer og metoder

Der veksles mellem forskellige arbejdsmetoder gennem året: Individuelt arbejde, gruppearbejde og undervisning i plenum. Derudover bruger vi forskellige tilgange til disse metoder, alt efter hvad der undervises i og hvad man finder hensigtsmæssigt. Det kunne f.eks. være

- Lytte og fortælle
- Samtale – klassevis, gruppevis og i par
- Debattere og diskutere
- Læse og skrive
- Stille spørgsmål og foretage undersøgelser
- Reflektere og ræsonnere
- Opstille og behandle problemstillinger
- Dokumentere
- Fremlæggelse
- Finde relevant baggrundsinformation
- Benytte audiovisuelle og elektroniske medier
- Underbyggende film

Tysk

Undervisere

Sandra Ringsmose

Formål

Hovedvægten lægges på elevernes anvendelse af tysk som kommunikationsmiddel, og at sproget bliver et redskab, som kan give værdifulde kundskaber og oplevelser fremover. Eleverne skal have mulighed for at anvende tysk som kommunikationsmiddel både mundtligt og skriftligt. Endvidere vil eleverne stifte bekendtskab med Tysklands geografi og kultur, hvilket danner udgangspunkt for deres forståelse af landet og indsigt i landets kultur- og samfundsforhold herunder inddragelse af historiske og samfundsmæssige perspektiver. Der er endvidere fokus på det tyske sprogs nære slægtskab med dansk, og gennem arbejdet med tysk udtale og intonation opøver eleverne deres færdigheder i at lytte og tale.

Kompetencemål

I tysk arbejder man med følgende kompetencemål:

Mundtlig kommunikation: Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog.

Skriftlig kommunikation: Eleven kan kommunikere på tysk skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog.

Kultur og Samfund: Eleven kan forstå og anvende forståelse for kultur.

Indhold

Emnerne i tyskundervisningen kan være aktuelle problemstillinger, skoleliv og fritidsliv, arbejdsliv, brug af medier og tysksproget ungdomskultur. Der inddrages forskelligt skønlitteratur og film, der giver eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår samt værdier og normer i tysktalende lande.

Arbejdsformer

- a. Individuelt arbejde
- b. Makkerarbejde
- c. Gruppearbejde
- d. Klasseundervisning

Metoder

I undervisningen arbejder eleverne med lyttefærdighed gennem brug af lyd- og billedmedier i et letforståeligt sprog, således at eleverne udvikler et tilstrækkeligt ordforråd.

Der trænes talefærdighed med fokus på udtale samt spørge- og svare teknikker i diverse dialoger. Eleverne skal arbejde med de mest almindelige faste udtryk, vendinger, chunks i hverdagen og høfligheds- og omgangsformer anvendt i Tyskland. Endvidere anvendes sange, dramatiseringer, interviews og rollespil. Eleverne skal læse korte og sprogligt tekster samt gengive indholdet heraf.

I skriftlig kommunikation fokuseres der på ordstilling, ordklasser og anvendelse af ordbogen. Endvidere vil eleverne lære at skrive korte tekster om hverdagsnære emner samt nedskrive egne tanker og holdninger.

Fysik/kemi

Undervisere

Simon Jacobsen, Mathias Dieu og René Thomsen

Formål

Eleverne skal i faget fysik/kemi udvikle naturfaglige kompetencer og dermed opnå indblik i, hvordan fysik og kemi – og forskning i fysik og kemi – i samspil med de øvrige naturfag bidrager til vores forståelse af verden. Eleverne skal i fysik/kemi tilegne sig færdigheder og viden om grundlæggende fysiske og kemiske

forhold i natur og teknologi med vægt på forståelse af grundlæggende fysiske og kemiske begreber og sammenhænge samt vigtige anvendelser af fysik og kemi.

Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på varierede arbejdsformer, som i vidt omfang bygger på deres egne iagttagelser og undersøgelser, blandt andet ved laboratorie og feltarbejde. Elevernes interesse og nysgerrighed over for fysik, kemi, naturvidenskab og teknologi skal udvikles, så de får lyst til at lære mere.

Stk. 3. Eleverne skal opnå erkendelse af, at naturvidenskab og teknologi er en del af vores kultur og verdensbillede. Elevernes ansvarlighed over for naturen og brugen af naturressourcer og teknologi skal videreudvikles, så de får tillid til egne muligheder for stillingtagen og handlen i forhold til en bæredygtig udvikling og menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt.

Kompetencemål

- Undersøgelse: Eleven kan designe, gennemføre og evaluere undersøgelser i fysik/kemi.
Modellering: Eleven kan anvende og vurdere modeller i fysik/kemi.
- Perspektivering: Eleven kan perspektivere fysik/kemi til omverdenen og relatere indholdet i faget til udvikling af naturvidenskabelig erkendelse.
- Kommunikation: Eleven kan kommunikere om naturfaglige forhold med fysik/kemi.

Færdigheds- og vidensområder

- Undersøgelser i naturfag
- Stof og stofkredsløb
- Partikler, bølger og stråling
- Energiomsætning
- Jorden og Universet
- Produktion og teknologi
- Modellering i naturfag
- Perspektivering i naturfag
- Formidling
- Argumentation
- Ordkendskab
- Faglig læsning og skrivning

Indhold

På 8. årgang arbejdes der med.

- Magnetisme, elektromagnetisme og induktion
- Elektricitet
- Energo
- CO₂
- Atomets opbygning
- Grundlæggende
- Det periodiske system
- Syrer, baser og salte
- Organisk kemi - herunder olie og plast

Vi har på 9. årgang i fysik/kemi, biologi og geografi beskæftiget os med 4 af de 6 naturfaglige problemstillinger. Dem der er valgt er:

- Den enkelte og samfundets udledning af stoffer
- Bæredygtig energiforsyning på lokalt og globalt plan
- Strålings indvirkning på levende organismers levevilkår
- Drikkevandsforsyning for fremtidige generationer

Arbejdsformer og metoder

Frydensberg er en bogfri skole, så derfor arbejdes der med fagportalen fysikkemifaget.dk. I fysik arbejder eleverne i grupper, hvor de får lov til at opstille hypoteser og afprøve dem i forskellige former for undersøgelser, bl.a. i laboratoriet og udendørs.

For 8. årgang gælder det desuden, at vi tilstræber en mere legende tilgang til undervisningen, samtidig med at vi stadig træner dem i studieteknik med fx. fælles gennemgange, små elementer af læsning, filmklips, analyse af modeller, notatteknik m.m. På årgangen er niveauet desuden meget spredt, hvilket vi forsøger at imødekomme ved at gøre opgaverne åbne, så de kan løses på mange niveauer, tilpasse og variere sproget samt vælge aktiviteter man kan indgå i med lavt abstraktionsniveau samtidig med at der kan koblet mere teori på, perspektiveres og trænes kommunikation.

Biologi

Undervisere

Simon Jacobsen, Mathias Dieu

Formål

Eleverne skal i faget fysik/kemi udvikle naturfaglige kompetencer og dermed opnå indblik i, hvordan fysik og kemi – og forskning i fysik og kemi – i samspil med de øvrige naturfag bidrager til vores forståelse af verden. Eleverne skal i fysik/kemi tilegne sig færdigheder og viden om grundlæggende fysiske og kemiske forhold i natur og teknologi med vægt på forståelse af grundlæggende fysiske og kemiske begreber og sammenhænge samt vigtige anvendelser af fysik og kemi.

Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på varierede arbejdsformer, som i vidt omfang bygger på deres egne iagttagelser og undersøgelser, blandt andet ved laboratorie og feltarbejde. Elevernes interesse og nysgerrighed over for fysik, kemi, naturvidenskab og teknologi skal udvikles, så de får lyst til at lære mere.

Stk. 3. Eleverne skal opnå erkendelse af, at naturvidenskab og teknologi er en del af vores kultur og verdensbillede. Elevernes ansvarlighed over for naturen og brugen af naturressourcer og teknologi skal videreudvikles, så de får tillid til egne muligheder for stillingtagen og handlen i forhold til en bæredygtig udvikling og menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt.

Kompetencemål

- Undersøgelse: Eleven kan designe, gennemføre og evaluere undersøgelser i biologi.
- Modellering: Eleven kan anvende og vurdere modeller i biologi.
- Perspektivering: Eleven kan perspektivere biologi til omverdenen og relatere indholdet i faget til udvikling af naturvidenskabelig erkendelse.
- Kommunikation: Eleven kan kommunikere om naturfaglige forhold med biologi.

Færdigheds- og vidensområder

- Undersøgelser i naturfag
- Evolution
- Økosystemer
- Krop og sundhed
- Celler, mikrobiologi og bioteknologi
- Modellering i naturfag
- Perspektivering i naturfag
- Formidling
- Argumentation
- Ordkendskab
- Faglig læsning og skrivning

Indhold

På 8. årgang arbejdes der med:

- Biotoper (fjorden, skoven)
- Dyre-, plante- og svamperiget
- Klassificering og bestemmelse
- Føde- og nedbrydningskæder
- Krop og sundhed

- CO₂ (herunder fotosyntese og respiration)

Arbejdsformer og metoder

På 8. årgang arbejdes der først og fremmest med kendskab til og fortrolighed med naturen. Uderummet benyttes meget, og eleverne henter selv materialer ind der skal undersøges. Vi tilstræber at pirre elevernes nysgerrighed, og som beskrevet ved faget Fysik/kemi at balancere mellem den legende tilgang og studie tilvænning.

Geografi

Undervisere

Mathias Dieu og Kristoffer Vibæk-Riis

Formål for faget

Eleverne skal i faget geografi udvikle naturfaglige kompetencer og dermed opnå indblik i, hvordan geografi – og geografisk forskning – i samspil med de øvrige naturfag bidrager til vores forståelse af verden. Eleverne skal i geografi tilegne sig færdigheder og viden om grundlæggende naturgivne og kulturskabte forudsætninger for levevilkår i Danmark og den øvrige verden med vægt på forståelse af grundlæggende geografiske begreber, sammenhænge og samfundenes udnyttelse af naturgrundlag og ressourcer.

Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på varierede arbejdsformer, som i vidt omfang bygger på deres egne iagttagelser og undersøgelser blandt andet ved feltarbejde og brug af geografiske kilder. Elevernes interesse og nysgerrighed over for natur- og kulturgeografi, naturvidenskab og teknologi skal udvikles, så de får lyst til at lære mere.

Stk. 3. Eleverne skal tilegne sig forståelse af fremmede kulturer og opnå erkendelse af natur- og kulturgeografiens bidrag til vores verdensbillede. Elevernes ansvarlighed over for naturen og brugen af naturressourcer og teknologi skal videreudvikles, så de får tillid til egne muligheder for stillingtagen og handlen i forhold til en bæredygtig udvikling og menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt.

Kompetencemål

- Undersøgelse: Eleven kan designe, gennemføre og evaluere undersøgelser i geografi.
- Modellering: Eleven kan anvende og vurdere modeller i geografi.
- Perspektivering: Eleven kan perspektivere geografi til omverdenen og relatere indholdet - faget til udvikling af naturvidenskabelig erkendelse.
- Kommunikation: Eleven kan kommunikere om naturfaglige forhold med geografi.

Færdigheds- og vidensområder

- Undersøgelser i naturfag
- Demografi og erhverv
- Jordkloden og dens klima
- Globalisering
- Naturgrundlag og levevilkår
- Modellering i naturfag
- Perspektivering i naturfag
- Formidling
- Argumentation
- Ordkendskab
- Faglig læsning og skrivning

Indhold

På 8. årgang arbejdes der med:

- Geologiske kredsløb og pladetektonik
- Vejr og klima
- Kendskab til byer og lande
- CO₂ - herunder atmosfære og klimaforandringer
- Befolkning
- Globalisering

Arbejdsformer og metoder

På 8. årgang tilstræbes det at lade praktisk, eksperimenterende arbejde fylde, så fx fænomener, der udgør vejr og klima, bliver håndgribelige. Udenadslære, såsom kendskab til byer og lande, trænes bl.a. gennem lege/konkurrencer. Desuden spiller computeren en stor rolle særligt udi modelleringskompetencen, hvor animationer og andre modeller benyttes.

Som nævnt ved fagene fysik/kemi og biologi, balancerer vi også i geografi mellem en balance mellem en legende tilgang samtidig med studie tilvænning.

Samfundsfag

Undervisere

Karin Lima, John Dupont Ravn

Formål

Eleverne skal i samfundsfag opnå viden og færdigheder, så de kan tage reflekteret stilling til samfundet og dets udvikling. Eleverne skal opnå kompetencer til aktiv deltagelse i et demokratisk samfund.

Eleverne skal opnå forudsætninger for udvikling af kritisk tænkning og et værdigrundlag, så de kan deltage kvalificeret og engageret i samfundet. Eleverne skal opnå forståelse af, hvordan mennesker både påvirkes af og kan påvirke samfundet, og de skal kunne forstå hverdagslivet i et samfundsmæssigt perspektiv.

Eleverne skal forholde sig til demokratiske grundværdier og spilleregler med henblik på deres egen deltagelse i samfundet.

Kompetencemål

Eleven kan tage stilling til politiske problemstillinger lokalt og globalt og komme med forslag til handlinger.

Eleven kan tage stilling til økonomiske problemstillinger og handle i forhold til egen økonomi og samfundsøkonomien.

Eleven kan tage stilling til og handle i forhold til sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger.

Eleven kan anvende samfundsfaglige metoder.

Indhold

I faget samfundsfag arbejder man med 4 overordnede områder:

- 1) Politik
- 2) Økonomi
- 3) Sociale og kulturelle forhold
- 4) Samfundsfaglige metoder

Undervisningens centrale udgangspunkt er det danske samfund, som vi lever i. Eleverne skal opnå et indblik i, hvordan samfundet styres, organiseres, men også problematikkerne og overvejelserne heri. Eleverne skal også opnå kundskab til at se, hvad vi har i Danmark og også har begrænsninger, udfordringer

og forskelligheder fra andre landes opbygning.

Undervisningen inddrager aktualiteten i, hvad der sker i landet, men samtidig er der en historisk vinkel i, hvordan politik, økonomi og kulturen er blevet til. Undervisningen inddrager elevens standpunkt, fagverdenen og omverdenen, og det er forudsætningen for at eleverne også forstår, at samfundsfag vedkommer dem.

Arbejdsformer

I faget Samfundsfag inddrages en bred vifte af arbejdsformer:

- Lytte og fortælle
- Samtale – klassevis, gruppevis og i par
- Debatter og diskussioner
- Læse og skrive
- Iagttagelser og analyser
- Spørgsmålsstilling og reflekteringer
- Opstille og behandle problemstillinger
- Dokumentere
- Fremlægge
- Benyttelse af kilder og kundeforståelse

Kristendom

Undervisere

Lotte Senholt, Kristoffer Vibæk-Riis

Formål

Eleverne skal i faget kristendom tilegne sig viden og færdigheder, der gør dem i stand til at forstå og forholde sig til den religiøse dimensions betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og dets forhold til andre.

Eleverne skal tilegne sig viden om kristendom i historisk og nutidig sammenhæng samt om de bibelske fortællinger og deres betydning for værdigrundlaget i vores kulturkreds. Derudover skal eleverne opnå viden om andre religioner og livsopfattelser.

Eleverne skal kunne bruge deres faglige kompetencer i forbindelse med personlig stillingtagen, medansvar og handling i et demokratisk samfund.

Kompetencemål

Eleven kan forholde sig til, hvad kristendom er og til hovedtræk i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark.

Eleven kan tolke grundlæggende værdier ud fra centrale bibelske fortællinger.

Eleven kan forholde sig til den religiøse dimensioner, indhold og betydning ud fra grundlæggende tilværelsesspørgsmål og etiske principper.

Eleven kan forholde sig til hovedtanker og problemstillinger i de store verdensreligioner og livsopfattelsers oprindelse, historie og nutidige fremtrædelsesformer.

Indhold

I faget kristendom arbejder man med fire overordnede kompetenceområder:

- 1) Kristendom
- 2) Bibelfortællinger
- 3) Livsfilosofi og etik
- 4) Ikke-kristne religioner og livsopfattelser

Undervisningens centrale udgangspunkt er kristendommen i et historisk og nutidigt perspektiv, og eleverne skal opnå viden om de bibelske fortællingers betydning for nutidens samfund og værdigrundlaget. Eleverne skal også opnå kundskaber om ikke-kristne religioner og livsopfattelser. Ved hjælp af moralske livsspørgsmål og etiske dilemmaer fra forskellige religiøse livsopfattelser, giver undervisningen eleverne grundlag for personlig stillingtagen.

Undervisningen i kristendom beskæftiger sig med, at man med afsæt i religioner og livsopfattelser diskuterer værdier og forskellige måder at opfatte tilværelsen på.

Undervisningen inddrager både elev verden, fagverden og omverden, og alle tre er i spil, så undervisningen bliver vedkommende for eleverne, giver dem faglig viden og er relevant i forhold til den konkrete omverden.

Arbejdsformer

I faget kristendom inddrages en bred vifte af arbejdsformer.

- lytte og fortælle
- samtale – klassevis, gruppevis og i par
- debattere og diskutere
- dramatisere/rollespil
- læse og skrive
- iagttagelse og fremstille billeder
- stille spørgsmål og foretage undersøgelser
- opstille og behandle problemstillinger
- reflektere og ræsonnere
- interviewe
- dokumentere
- fremlægge
- benytte audiovisuelle og elektroniske medier.

Arbejdsmetoder

- Den fænomenologiske tilgang - fælles filosofisk samtale om grundlæggende tilværelsesspørgsmål.
- Den narrative tilgang - fortællinger, myter og historier
- Den religionsfænomenologisk-komparative tilgang - elementer fra religionerne sammenlignes og deres slægtskab i forhold til fortællinger, myter, riter osv. undersøges.
- Den religionssociologiske og den antropologiske tilgang - undersøgelser af det religiøse i kulturen og i samfundet.
- Den historisk-kritiske tilgang. -analyse og kritiske spørgsmål til de forskellige kilder.

Historie

Undervisere

Sandra Ringsmose, Kristoffer Vibæk-Riis

Formål

I undervisningen skal eleverne udvikle en forståelse for sammenhænge og kronologi i historien, som de kan bruge i deres hverdags- og samfundsliv. Eleverne bliver fortrolige med dansk kultur og historie. Samtidigt skal eleverne blive klogere på den verden, de er en del af.

Gennem det valgte materiale vil eleverne arbejde analytisk og vurdere historiske sammenhænge og problemstillinger. Eleverne vil blive medaktører i historiens gang og udbygge deres forståelse af menneskers liv og livsvilkår gennem tiden. Eleverne vil opnå indsigt i kontinuitet og forandring i historien.

Eleverne skal blive bevidste om hvordan de selv, samfundet omkring dem og deres livsvilkår er historieskabte. Eleverne skal blive i stand til at fortolke fortiden, for at få en forståelse for nutiden og reflektere over forventninger til fremtiden. Eleverne skal opnå forudsætninger for at leve og handle i et demokratisk samfund.

Historieundervisningen tager udgangspunkt i en fortalt historie, hvor eleverne forstår historien som konstrueret af historiske kilder, der er præget af den samtid kilden er fra og bliver fortalt i.

Vi lægger særlig vægt på, at eleverne udvikler deres historiebevidsthed. Det betyder, at eleverne får indsigt i, at nutiden både består af erindringer (fortidsfortolkninger) og forventninger til fremtiden. Det er også væsentligt, at eleverne forstår, at vi alle er historieskabende. Når vi bruger historien tolker og omtolker vi løbende de spor, som den historiske proces har efterladt sig

Kompetencemål

Undervisningen er bygget op omkring fælles mål for historie, der arbejdes med målene på 8. og 9. årgang.

Kronologi og sammenhænge:

- *Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger.*

Kildearbejde:

- *Eleven kan vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger.*

Historiebrug

- *Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid.*

Arbejdsmetoder og former

I undervisningen veksles der mellem klasseundervisning, gruppearbejde og individuelle opgaver. Frydensberg er en bog-fri skole, derfor vil der blive taget udgangspunkt i Clios portal historiefaget.dk, men undervisningen vil blive suppleret af videoklip i form af diverse dokumenter, TV-programmer, grafiske oversigter, andre relevante hjemmesider og billeder.

I undervisningen er der fokus på historiebrug, kildearbejde og sammenhænge mellem årsager og konsekvenser. Eleverne skal have forståelse for, at historien har udviklet sig tilfældigt med forskellige aktører, der har påvirket den. Eleverne skal forstå fortiden på dens egne præmisser og blive bevidste om, at fortiden har udspillet sig som de oplever nutiden på.

Indhold

I undervisningen bliver historiekanonen anvendt. Kanonpunkterne kan være med til at støtte elevernes kronologiske overblik og sammenhængsforståelse.

8 klasse

USA' Historie

Grundloven
De slesvigske krige
Industrialiseringen
1.verdenskrig
Krisetid i 30'erne
Danmark under 2. verdenskrig
Forenede nationer.

9 klasse

Den kolde krig/ Murens fald
Ophævelsen af slavehandel/ Kulturmødet
Stormen på Bastillen/ Oprør og Revolution
Energikrisen 1973 / ungdomsoprøret

Idræt

Undervisere

Sandra Ringsmose, Mads Albertsen, Viiga Lima, Kristoffer Vibæk-Riis

Formål

Formålet med undervisningen i idræt på Frydensberg Efterskole er, at eleverne skal have mulighed for at opleve glæde ved og lyst til at udøve idræt. Undervisningen vil præsentere eleverne for alsidige idrætslige læringsforløb, hvor eleverne får mulighed for at udvikle sig både alment og kropsligt.

Eleverne skal i faget idræt udvikle kropslige, idrætslige, sociale og personlige kompetencer. Eleverne skal opnå kendskab til alsidig idrætskultur og udvikle lyst til bevægelse. Idrætsfaget skal give eleverne erfaring med og indsigt i idrættens betydning for sundhed og trivsel samt i samspillet mellem samfund og idræts-kultur.

Stk. 2. Eleverne skal gennem alsidig idrætspraksis have mulighed for at opleve glæde ved og lyst til at udøve idræt og udvikle forudsætninger for at forstå betydningen af livslang fysisk udfoldelse i samspil med natur, kultur og det samfund og den verden, de er en del af. Eleverne skal opnå indsigt i og få erfaringer med vilkår for sundhed og kropskultur

.Stk. 3. I faget idræt skal eleverne udvikle forudsætninger for at tage ansvar for sig selv og indgå i et forpligtende fællesskab

Kompetencemål

Idrætsundervisningen bliver planlagt på baggrund af Undervisningsministeriets Fælles Mål for idræt

Alsidiq idrætsudøvelse :

Eleven kan anvende komplekse bevægelsesmønstre i udvikling af en alsidig idrætspraksis

Idrætskultur og relationer :

Eleven kan vurdere idræts-kulturelle normer, værdier og relationer i et samfundsmæssigt perspektiv.

Krop, træning og trivsel :

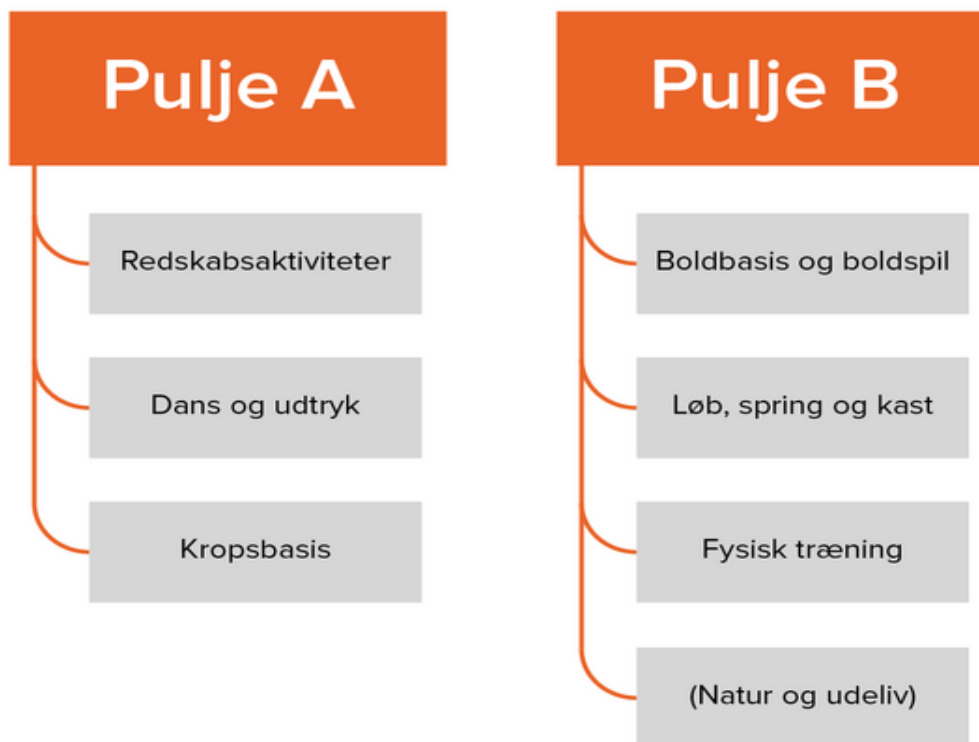
Eleven kan vurdere samspil mellem krop, træning og trivsel i et aktuelt og fremtidigt perspektiv

Indhold

Timerne vil både blive afviklet i Mariager-hallen og ude:

- Ude: fra sommerferie til efterårsferie
- Inde: fra efterårsferie til påskeferie
- Ude: fra påskeferie til sommerferie

- Vi arbejder med følgende områder, som eleverne kan evt. trække ved en muligvis prøve.

Arbejdsformer

- individuelt arbejde
- makkerarbejde
- grupperarbejde
- klasseundervisning

Dansk som andetsprog

Undervisere

Dennis Lønstrup, Lotte Senholt og Dorthe Jakobsen

Formål

Formålet med undervisningen er, at de tosprogede elever på baggrund af deres sproglige og kulturelle forudsætninger tilegner sig færdigheder i at forstå og anvende det talte og det skrevne dansk.

Undervisningen skal være med til fremme elevernes lyst til at bruge dansk og udvikle deres bevidsthed om dansk kultur, sprog og sprogbrug.

Undervisningen skal bidrage til, at eleven kan deltage aktivt og ligeværdig i efterskolens liv, og derefter i uddannelse og samfund.

Sprog og sprogbrug generelt

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand

til:

- at forholde sig aktivt til tosprogethedens betydning og muligheder.
- at bruge ordbøger og andre håndbøger, herunder elektroniske hjælpemidler hensigtsmæssigt.
- at anvende viden om centrale grammatiske områder.
- at anvende og udnytte viden om normer for retstavning og tegnsætning.

Fællestime

Formål

At have et forum, hvor elever og ledelse mødes til fælles information, dialog og inspiration om skolens liv og et vindue ud til den store verden.

Mål

At eleverne oplever medansvar for og medindflydelse på, at skolens liv og dagligdag fungerer.
At eleverne får indblik i aktuelle begivenheder eller problemstillinger nationalt og globalt.

Fagets almene perspektiver

Med fagets form, der lægger op til aktiv deltagelse fra eleverne gennem involvering i både fagets indhold og afvikling, har det særligt sigte mod elevernes personlige udvikling og dannelse.

Indhold

Faget har karakter af et åbent forum og "hvad sker der på skolen her og nu", hvorfor den overordnede planlægning skal være fleksibel.

Som et fast indhold ser eleverne nyhederne og forholder sig efterfølgende til det i grupper eller i plenum.

I løbet af året sætte der fokus på:

Hvad er et elevråd, dets opgaver og valg hertil

Deltagelse i planlægning og efterfølgende evaluering af diverse skolearrangementer og -aktiviteter, herunder skolens tre ekskursioner: klasse-introtur, familiegruppetur og udlandsrejse.

Aktuelle hændelser eller problematikker i skolens dagligdag som fx konflikter, mobning, provokerende adfærd, kropssprog, regelbrud etc. tematiseres og diskuteres fx gennem film eller undervisning/oplæg fra forstanderen eller relevante medarbejdere.

Særkendet ved kostskoleliv

Besøg af gæster, der med involvering i fx socialt, kirkeligt og andre typer arbejde, er med til at gøre en forskel lokalt, nationalt og lokalt.

Vi evaluerer løbende skolen - herunder undervisningen.

Undervisningsmateriale

I det omfang det skønnes relevant inddrages artikler, litteratur, film, levende fortællinger mv. som på hver sin måde kan tematisere aktuelle debatter og problematikker eller virke inspirerende for planlægning af arrangementer og aktiviteter.

Ugeskema

Fællestimen er én lektion ugentligt om tirsdagen

Arbejdsformer

Der veksles mellem elev- og læreroplæg, gruppearbejder, præsentationer, meningstilkendegivelse og debat, refleksion og stillingtagen.

Hjælpemidler

TV, computer til elevernes forberedelse, herunder produktion af materiale

Evalueringsformer

Eleverne præsenteres for og afprøver forskellige evalueringsformer såsom spørgeskema, kvalitative beskrivelser og mundtlige tilkendegivelser ud fra specifikke vinklinger og interesser.

Beskrivelser af valgfag

Dans

Undervisere

Christina Filthuth

Kort beskrivelse af faget

På ugentlig basis mødes danseholdet i to lektioner og modtager undervisning i forskellige stilarternes teknikker, rytmer og grundtrin, og i løbet af året får eleverne mulighed for at prøve kræfter med forskellige koreografier. Med valgfaget får eleverne mulighed for at udforske en fysisk aktivitet, som er sjov, alsidig og kreativ. Dans er både for elever med og uden erfaring med dans, det vigtigste er blot lysten til at komme i gang. Danseholdet er en væsentlig del af skolens årlige musical, og som danser får man mulighed for at tage del i et ambitiøst setup, som fremvises for både forældre og andre gæster.

Formål

Formålet med danseholdet er at skabe et trygt fællesskab, hvor der er mulighed for at blive udfordret samt afprøve egne evner/grænser gennem dansen, fysisk såvel som psykisk. Ønsket er at skabe et fællesskab hvor facaderne kan sænkes og den enkelte elev styrkes i at turde være sig selv. Med fokus på at undersøge kroppens bevægelsesmuligheder, opbygge kropsforståelse samt opleve bevægelsesglæde gennem dansen, bidrager faget til et bredt og positivt syn på krop og sundhed (WHO).

Indhold

Hiphop
Disco dans
Showdans
Moderne dans
Koreografier til musical
Spring og piruetter
Grundelementer fra ballet

Explorer

Undervisere

Kristoffer Vibæk-Riis

Formål

Formålet med undervisningen i Explorer er, at eleverne gennem alsidige idrætslige oplevelser, erfaringer og refleksioner opnår færdigheder og tilegner sig kundskaber, der giver mulighed for kropslig og almen udvikling.

Stk. 2. Eleverne skal have mulighed for at opleve glæde ved og lyst til at udøve friluftsfritidsaktiviteter og udvikle forudsætninger for at forstå betydningen af livslang fysisk udfoldelse i samspil med natur, kultur og det samfund, de er en del af. Eleverne skal opnå indsigt i og få erfaringer med vilkår for sundhed og kropskultur.

Stk. 3. Undervisningen skal give eleverne forudsætninger for at tage ansvar for sig selv og indgå i et forpligtende fællesskab.

Slutmål

Kroppen og dens muligheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- anvende grundlæggende bevægelsesfærdigheder
- anvende teknik, taktik og regler fra såvel individuelle idrætter som holdidrætter
- afprøve og udvikle idrætslige lege og spil
- udføre enkle former for opvarmning og grundtræning
- skabe og gennemføre øvelser og serier med redskabsopstillinger, herunder sikker modtagning
- planlægge og gennemføre aktiviteter i naturen
- bevæge sig med fortrolighed og omtanke i og på vand.

Idrættens værdier

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- indgå i et forpligtende fællesskab i forbindelse med idrætsudøvelse
- forholde sig til samspillet mellem fysiske og psykiske forandringer
- forholde sig til fysiske og psykiske reaktioner, der opstår i med- og modspil samt i konkurrencer
- vurdere bevægelsens æstetiske udtryk
- forholde sig til viden om fysiske og biologiske faktorer i idrætten
- drøfte betydningen af livslang fysisk aktivitet, herunder vurdere kvaliteter ved forskellige idrætter
- forholde sig til idrættens idealer, først og fremmest fairplay og tolerance.
-

Idrætstraditioner og -kulturer

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forholde sig til udviklingen af normer og værdier i dansk idrætskultur
- bidrage med ideer til fysisk aktivitet sammen med andre

- orientere sig i lokalområdets udbud af muligheder for fysisk udfoldelse
- kende og afprøve forskellige former for idrætsudøvelse.
-

Fagets almen perspektiver

Folkeskolens Fælles mål for idræt medtænkes i tilrettelæggelsen af undervisningen.

Indhold

- Svævebane, træklating og klatring
- Overnatning i træer Hængekøjer og klatreudstyr
- Simpel tømmerflåde og sejlads
- Overlevelsestur, kort og kompas
- Vinterbadning, en viking bliver født, svedehytte
- Dykning

Årsplanen bliver justeret løbende året igennem

Arbejdsformer

Arbejdsformen og organiseringen hviler i høj grad på elevernes selvstændige initiativ.

Kroppen og dens muligheder

Eleverne skal arbejde med at

- undersøge kvaliteter ved forskellige idrætter
- bruge naturen som ramme for fysisk udfoldelse
- udvælge relevant opvarmning til valgte idrætter.

Idrætstraditioner og –kulturer

Eleverne skal arbejde med at

- afprøve nye former for fysisk aktivitet.

Undervisningen omfatter især

- udvalgte områder for fysisk aktivitet
- relevant opvarmning og nedkøling
- idrætsaktiviteter uden for skolen
- diskussioner og vurderinger af begrebet en sund livsstil.

Filmklub

Formål

Formålet med undervisningen i filmklubben er, at eleverne skal styrke deres indlevelse og observations færdighed i filmmediet som led i deres personlige udvikling. Eleverne skal opnå indsigt i filmmediernes virkemidler og produktionsforhold samt færdighed i at analysere og vurdere film. Eleverne skal møde danske og udenlandske filmværker som led i udviklingen af deres kulturelle identitet og forståelse af andre kulturer.

Oplevelse og analyse af levende billeder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til i at

- samtale om film ud fra oplevelse og analyse
- gøre rede for væsentlige kendetegn ved fiktive og ikke-fiktive genrer samt blandingsgenrer

Centralt for dette område er, at eleverne møder, oplever og analyserer et varieret udvalg af klassiske og nutidige film.

Eleverne skal arbejde med at

- se og efterfølgende diskutere og vurdere indhold og udtryk i forskellige film
- benytte filmdramaturgi i forhold til film
- håndtere filmsproglige begreber i analyse af film
- analysere forskellige filmgenrer inden for både fiktion og ikke-fiktion
- sammenholde iagttagelser og analyser for at kunne afdække en films samlede præmis'

Plan over film som skal ses

A trip to the moon – 1920

Aliens – 1986

Inception - 2011

Crash - 2004

District 9 - 2009

Fargo – 1996

The Princess Bride – 1987

Platoon - 1986

Stand by me – 1986

Super 8 – 2011

The Avengers – 2012

The Departed – 2006

Adams Æbler - 2005

The Village – 2004

The Godfather – 1972

Avatar – 2009

The Shawshank Redemption – 1994

The Usual Suspects – 1995

Jeg forbeholder mig retten til løbende at lave ændringer

Fiskeri

Undervisere

Dennis Lønstrup

Kort beskrivelse af faget

På valgfaget fiskeri tager vi mest af alt ud at fiske. Hver elev på valgfaget tildeles en fiskestang og et par waders. Vi fisker både i saltvand og i ferskvand. Nogle gange står vi i vand til navlen i Mariager Fjord, andre gange på bredden af en P&T-sø og andre gange igen mellem siv i den lokale mose. Valgfaget er både for elever, der er vant til at fiske - og for elever, der aldrig har prøvet det før. Valgfaget holder pause i vintermånederne.

Formål

Formålet med undervisningen er:

- at styrke elevernes sociale og kropslige kompetencer
- at skabe et fælles tredje og et interessefællesskab for elever, der ikke nødvendigvis bruger tid med hinanden til dagligt
- at skabe opmærksomhed omkring natur, naturforvaltning og naturen som udgangspunkt for kropslig udfoldelse
- at give eleverne kompetencer i forhold til teknik, klargøring og færdigheder inden for fiskeri

Indhold

- klargøring, udvælgelse og tilrigning af fiskegrej, herunder at samle stænger og hjul og binde forskellige fiskeknuder
- fisketure til hav, fjord og sø
- korrekt brug af grej, herunder kasteteknik og brug af forskellige typer agn
- fiskekonkurrencer
- at undersøge vejrlige forhold og vælge fiskeplads baseret på vejr og vind
- at "fichte" fisk
- at rense fangede fisk
- evt. tilberedning af fangede fisk

Fitboks

Undervisere

Sandra Ringsmose

Kort beskrivelse af faget

Valgfaget er til dig, som gerne vil udfordres. Timen er for dig der har lyst til en sjov, anderledes og mere kraftbetonet form for træning. Vi fællestræner og kombinerer styrketræning, bokseteknik og kredsløbstræning. Redskaber der benyttes er boksesække, handsker, elastikker, Body bars, vægte, step og sjippetove.

Formål

Krop, træning og trivsel vil være i fokus på Fitboks. Her vil eleven, sammen med andre, få viden om kroppens anatomi og fysiologi i et træningsperspektiv.

Indhold

Valgfaget vil rumme diverse og forskellige opvarmningsteknikker, bokseteknikker og den rigtige anvendelse af diverse redskaber.

Frydliga

Undervisere

Mads Albertsen

Kort beskrivelse af faget

Faget skaber muligheden for at holde finterne skarpe og fodboldstøvlerne varme. Det er udendørs og indendørs fodbold i selskab med Frydensbergs fodboldtalenter. Teknik og taktik, skudtræning og sammenspil er nogle af nøgleordene i dette valgfag, hvor kampe mod hold fra de nærliggende efterskoler og besøg af unge dynamiske fodboldtalenter kan komme på tale.

Formål

Formålet med undervisningen i fodbold er, at eleverne gennem idrætslige oplevelser og erfaringer opnår færdigheder og tilegner sig kundskaber, der giver mulighed for kropslig og almen udvikling. Fokus er dog mest rettet mod fodboldtekniske færdigheder, arbejde og tænke som et team.

Eleverne skal have mulighed for at opleve glæde ved og lyst til at udøve idræt og udvikle forudsætninger for at forstå betydningen af livslang fysisk udfoldelse i samspil med natur, kultur og det samfund, de er en del af. Eleverne skal opnå indsigt i og få erfaringer med vilkår for sundhed og kropskultur.

Undervisningen skal give eleverne forudsætninger for at tage ansvar for sig selv og indgå i et forpligtende fællesskab.

Mål/slutresultat

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- Anvende grundlæggende bevægelsesfærdigheder
- Anvende sportens teknik, taktik og regler
- Udføre enkle former for opvarmning og grundtræning
- Indgå i et forpligtende fællesskab i forbindelse med idrætsudøvelse
- Forholde sig til samspillet mellem fysiske og psykiske forandringer
- Forholde sig til fysiske og psykiske reaktioner, der opstår i med- og modspil samt i konkurrencer

Girlstuff

Undervisere

Emalie Vestergaard, Tehillah Berntsen

Formål

Vi vil skabe et rum kun for piger, hvor diverse pige relaterede ting finder sted.

Vi vil sætte hygge i højsædet og skabe en atmosfære af frihed.

Dette er et sted, hvor piger virkelig får lov til at være piger, og hvor vi skaber et rigtig godt venskab os alle imellem.

Indhold

Vi vil bl.a. lægge ansigtsmasker, lave negle, ordne hår osv. Derudover vil vi tage forskellige relevante emner op og diskutere disse.

Engang imellem vil vi lave mad sammen og sætte en tusefilm på.

Undervisning:

Engang imellem vil vi undervise i forskellige emner f.eks. sundt kæresteforhold, kend og erkend dine grænser og hvad pigerne ellers har brug for at lære/snakke om.

Tur:

F.eks. en tur i biografen til en pigefilm.

Materiale:

Kærlighedens fem sprog (Det er vigtigt at lære hvordan man kan omgås andre mennesker ved at kende deres kærlighedssprog.

Klatring

Undervisere

Rene Thomsen

Formål

Formålet med undervisningen i klatring er, at eleverne gennem alsidige idrætslige oplevelser, erfaringer og refleksioner opnår færdigheder og tilegner sig kundskaber, der giver mulighed for kropslig og almen udvikling.

Stk. 2. Eleverne skal have mulighed for at opleve glæde ved og lyst til at udøve klatring og udvikle forudsætninger for at forstå betydningen af livslang fysisk udfoldelse i samspil med natur, kultur og det samfund, de er en del af. Eleverne skal opnå indsigt i og få erfaringer med vilkår for sundhed og kropskultur.

Stk. 3. Undervisningen skal give eleverne forudsætninger for at tage ansvar for sig selv og indgå i et forpligtende fællesskab.

Fagets almen perspektiver

Folkeskolens Fælles mål for idræt medtænkes i tilrettelæggelsen af undervisningen.

Indhold

- Vægklatring
- Svævebane,
- Rebklatring,
- Klatring i træer
- Randers klatreklub

- Sove i træer (hængekøje)

-

Årsplanen bliver justeret løbende året igennem

Arbejdsformer

Arbejdsformen og organiseringen hviler i høj grad på elevernes selvstændige initiativ.

Kroppen og dens muligheder

Eleverne skal arbejde med at

- undersøge kvaliteter ved forskellige klatreingsformer
- bruge naturen som ramme for fysisk udfoldelse
- udvælge relevant opvarmning

Kok-Amok

Undervisere

Emil Albin

Formål

Formålet med undervisningen i Kok-Amok er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, så de bliver i stand til at tage medansvar og udvise omsorg for den virksomhed, der finder sted i hjemmet, og at de opnår indsigt i de vilkår og værdier, dette livsområde har i samspil med natur, kultur og samfund.

Stk. 2. Gennem praktiske, eksperimenterende og skabende opgaver får eleverne mulighed for sansemæssige og æstetiske oplevelser og for at udvikle selvværd og livsglæde, så de i fællesskab med andre og hver for sig får lyst til og bliver i stand til at tage kritisk stilling og handle i hjem og samfund.

Stk. 3. Gennem undervisningen fremmes elevernes forståelse af egen og andres kultur, som den kommer til udtryk i udførelsen af hjemmets opgaver, samt for den betydning, anvendelsen af ressourcer har for miljø, sundhed og livskvalitet. Undervisningen skal lægge op til, at eleverne oplever værdien af et fællesskab og samarbejde, der bygger på ligestilling og tolerance.

Lovsang

Undervisere

Rene Thomsen

Kort beskrivelse af faget

Faget er for alle, der ønsker at udøve lovsang, primært som sanger eller musiker. Meget af tiden vil vi synge og spille, og øve sange til Frydkirke - vores egne gudstjenester på skolen. Vi vil også snakke om hvad lovsang er og hvad det kan, snakke om valg af sange, tage forskellige emner - fx personlige oplevelser med lovsang. Det er for alle uanset evner og tro, men man skal være klar på at synge eller spille og at vi også snakker om tro i forbindelse med musikken.

Formål

Vi ønsker at give eleverne gode oplevelser med lovsang, og hjælpe andre til at få det til Frydkirke. Vi ønsker derudover at inspirere til senere hen at kunne bruge og udøve lovsang, og evt. være en aktiv del af musiklivet fx i en kirke.

Indhold

Sammenspil og sang - både undervisning og udøvelse
Opbygning af sætliste, valg af sange og tanker bag
Opleve forskellige måder at bruge musik i forbindelse med tro og kirke
Være med til at synge og spille til Frydkirke

Lovsang

Undervisere

Rene Thomsen

Kort beskrivelse af faget

Vi skal lave et band og øve os i at spille sammen, og når vi synes vi er klar vil vi også gerne spille for nogen. Det vigtigste er ikke at vi hver især kan en masse tricks på fx guitar eller klaver, men at vi bliver gode til at spille sammen og lytte til hinanden. Du skal klar på at afprøve forskellige musikgenrer og forskellige instrumenter, og selvfølgelig på at øve dig - det kommer ikke af sig selv at kunne spille.

Du kan være med uanset om du har spillet / sunget før eller ej.

Formål

Vi ønsker at give eleverne gode oplevelser med sammenspil; selv opleve glæden ved at spille og synge muligheden for at glæde andre med det. Vi ønsker desuden at vise dem muligheden for også senere hen at have musikudøvelse som en del af livet.

Indhold

Sammenspil og sang

Små elementer af individuel undervisning i forbindelse med opøvnig af numre

Små elementer af teori når det er relevant i forbindelse med opøvnig af numre

Præsentation / udøvelse af musik i forskellige genrer

Gradvis indføring i forskellige roller i sammenspil

Robotteknik

Undervisere

Simon Jacobsen

Kort beskrivelse af faget:

I Robotteknik arbejder vi med forståelsen for teknik og robotter. Robotter bliver en større og større del af vores hverdag, og vi skal lære at forstå hvordan de virker, og hvordan vi selv skal programmere robotter.

Formål

Eleverne skal tilegne sig viden og færdigheder inden for teknologi, programmering, digitalt design, og 3d print.

Indhold

I valgfaget arbejder vi med forståelse af teknologi. For at opnå denne forståelse arbejder vi med 'mBot's og 'mBlock' som er bygget på programmet Scratch. Vi arbejder med blok-programmering, og bruger det til at få robotter til at køre, og lærer deres funktioner og sensorer at kende. Eleverne arbejder med digitalt design gennem programmet tinkercad.dk. Her skal eleverne designe 'kofangere' til deres robot, samt fangarme, som de skal bruge når vi skal spille robot hockey senere i forløbet.

arbejdsmetoderne er baseret på projektarbejde, hvor eleverne gennem 'trail and error' og dialog skal dygtiggøre sig inden for programmering og design.

WorkOut drenge

Undervisere

Samuel Carbac

Kort beskrivelse af faget

Faget foregår i Mariager Motionscenter, dette bærer faget også meget præg af, da det er rettet mod forskellige træningsformer såsom; styrketræning, konditionstræning, fedtbrænding osv. Faget har 3 hold bestående af 8-10 personer på hvert hold.

Formål

Formålet med undervisningen i dette fag er at den enkelte elev får en forståelse af hvordan man bruger forskellige redskaber/maskiner, og derved kan træne forskellige dele af sin krop og dens muskulatur.

At de må få en sund livsstil og lægge gamle vaner bag sig.

Eleverne skal have mulighed for at opleve glæde ved og lyst til at udøve idræt og udvikle forudsætninger for at forstå betydningen og vigtigheden af livslang fysisk udfoldelse. Eleverne skal opnå indsigt i og få erfaringer med vilkår for sundhed og kropskultur.

Mål/slutresultat

Undervisningen skal lede hen mod at eleverne;

- Lærer at konstruere et træningsprogram for dem selv til både brug i Motionscenteret og til brug i hverdagen
- Opnår resultater af deres træning
- Har et grundlag for selv at kunne komme videre med træning i deres hverdag
- Lærer at kæmpe selvstændigt for at opnå resultater
- Lærer at det også er et spørgsmål om karakterstyrke og vilje, og ikke kun færdigheder

WorkOut piger

Undervisere

Shanna Rosenkilde

Formål

Et fag hvor pigerne får lov til at blive modbevist den moderne verdens, kvindelige kropsideal. Et fag hvor der er fokus på sundhed frem for udseende, sjov og fællesskab frem for disciplin og konkurrence, og at give sin egen krop accept frem for at stille uopnåelige krav til den.

Sammenhæng

- På ugentlig basis vil et hold (bestående af udelukkende piger) på forskellige måder dyrke motion i fællesskab (!). Aktiviteterne kan variere i perioder eller fra gang til gang.
- Man skal ikke være god til at dyrke motion – man skal blot have lysten til at komme i gang.

Mål

- At valgfaget bliver et trygt rum, til at udforske forskellige sportsgrene/fitness aktiviteter

- At pigerne får mulighed for at opdage nye former for sport og blive motiveret til et liv med fysisk aktivitet, som man synes er sjovt, tilfredsstillende eller positivt udfordrende.
- At pigerne får en håndgribelig og simpel introduktion til simple træningsøvelser og den teoretiske tilgang til dette.
- At det er ok at man siger, når der var en aktivitet man ikke kan lide – men der deltages.
- At der i det trygge fællesskab bliver mulighed for at blive udfordret og afprøve egne evner/grænser
- Skabe et fællesskab hvor der kan svedes, grines, grædes og man kan se tosset ud – og det er HELT OK!
- At valgfaget bidrager til et bredt og positivt syn på krop og sundhed. Fokus på, hvad kroppen kan og IKKE hvordan den ser ud (men samtidigt imødekommer lysten til at opnå personlige mål med træningen)
- **"Sundhed er et fuldstændigt stadium af fysisk, mentalt og socialt velvære og ikke blot fravær af sygdom og svaghed"** (WHO's brede og positive sundhedsbegreb.)

Idéer

- Cirkeltræning (puls og styrke)
- Løbetræning (puls, udholdenhed)
- Skovfitness
- Jumping fitness
- Yoga (Spørg Christina)
- Pilates
- Boksetræning (evt. en fra fryd)
- Spinning (evt. en fra fryd eller Henriette)
- Svømning
- Insanety træning eller andet træning m. skærmundervisning
- Step (evt. med skærmundervisning)